

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรตำบลสวนแตง

อำเภอเมืองสุพรรณบุรี
สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี
กรมส่งเสริมการเกษตร
พ.ศ. ๒๕๖๒ – ๒๕๖๕

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบล จัดทำขึ้นเพื่อให้รับทราบปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาตำบลร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาการเกษตร ที่เกิดจากความต้องการของชุมชน โดยมีการจัดทำให้ครอบคลุมตามประเด็นยุทธศาสตร์ และกลยุทธ์ทุกด้าน เพื่อจัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตร ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๕ บรรจุไว้ในแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตร อย่างยั่งยืนต่อไป

แผนพัฒนาการเกษตรระดับตำบลฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ ต้องขอขอบคุณองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะกรรมการศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล หน่วยงานราชการต่างๆ และผู้นำท้องถิ่นทุกคนที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่น และผู้สนใจต่อไป

นายไพฑูรย์ ต่อมาม

นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการพิเศษ

ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสวนแตง

พฤษภาคม ๒๕๖๑

เรื่อง	สารบัญ	หน้า
บทที่ ๑ โครงการพัฒนาชุมชน		๑
บทที่ ๒ สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน		๓
๒.๑ ข้อมูลทางกายภาพ		๓
๒.๒ ข้อมูลชีวภาพ		๑๐
๒.๓ ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ		๑๒
๒.๔ ข้อมูลด้านสังคม		๑๒
๒.๕ ข้อมูลการเกษตรประจำตำบล		๑๔
บทที่ ๓ สถานการณ์ของชุมชน		๒๑
๓.๑ ปัญหาของชุมชน (เรียงลำดับความสำคัญ)		๒๑
๓.๒ ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน		๒๒
๓.๓ แนวทางพัฒนาชุมชน		๒๒
๓.๔ วิสัยทัศน์ของชุมชน		๒๒
บทที่ ๔ แนวทางการพัฒนาชุมชน		๒๔
๔.๑ แผนพัฒนาการเกษตรของตำบล		๒๘
- สรุปแผนพัฒนาการเกษตรปี ๒๕๖๒-๒๕๖๕		

บทที่ 1

โครงการพัฒนาชุมชนตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

หลักการเหตุผล

การจัดทำแนวทางการพัฒนาตำบล เป็นแนวทางหนึ่งในการกำหนดการพัฒนาภายในตำบล ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลมาประกอบข้อมูลที่ใช้ได้แก่ ข้อมูลกายภาพ ชีวภาพเศรษฐกิจและสังคม ข้อมูลดังกล่าวเมื่อนำมาวิเคราะห์ก็จะทราบถึงข้อเกี่ยวกับของข้อมูลและจะสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาด้านอาชีพ การเกษตรได้อย่างถูกต้อง และเกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนามากยิ่งขึ้น

การจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร โครงการพัฒนาชุมชนตำบลสวนแตงอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อให้เกษตรกรในอนาคตที่จะเป็นผู้คิดเป็น ทำเป็น และสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความสามารถในการรวมกลุ่มสร้างเครือข่ายกลุ่มเพื่อพัฒนาอาชีพของตนเองและชุมชน ซึ่งจะทำให้การประกอบอาชีพทางการเกษตรของเกษตรกรและชุมชนได้รับการพัฒนา อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน จึงจำเป็นต้องให้เกษตรกรและชุมชนได้ร่วมกันวิเคราะห์ตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาและจัดทำแผนพัฒนาร่วมกัน ซึ่งความคิดเกี่ยวกับโครงการและงบประมาณ เพื่อพัฒนาด้านการเกษตรของชุมชนเป็นจำนวนมากในขณะที่ทรัพยากร และงบประมาณของภาครัฐ มีอยู่อย่างจำกัด จึงจำเป็นต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรเพื่อจัดลำดับความสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่ชุมชนเพื่อประโยชน์ในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อใช้เป็นแนวทางประกอบการจัดทำแนวทางการพัฒนาการเกษตรระดับตำบลได้อย่างถูกต้อง
2. เพื่อเป็นการกำหนดเป็นเป้าหมายในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยมีชุมชนเข้ามามีส่วนในการพัฒนา
3. เพื่อให้ชุมชนได้ทราบข้อเท็จจริง ในด้านศักยภาพของตนเองและทราบจุดอ่อน จุดแข็งของชุมชน
4. เพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานราชการ หรือองค์กรอื่นๆในเบื้องต้น
5. สามารถนำข้อมูลไปประกอบในการกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาทางการเกษตรตำบล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรได้รับการพัฒนา และได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเป็นธรรม เพื่อยกระดับการดำรงชีวิตให้สูงขึ้นมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ
2. การพัฒนาการเกษตร และเกษตรกรสามารถเข้าถึงการมีส่วนร่วมในการ

จัดทรัพยากรในชุมชนอย่างยั่งยืนและเกิดประโยชน์สูงสุด

3. รัฐให้การสนับสนุนบริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นรวมทั้งการแก้ไขปัญหาอุปสรรคและการสร้างสิ่งจูงใจต่อการลงทุน

พื้นที่เป้าหมาย

ดำเนินการในหมู่ที่ 1 – 9 ตำบลสวนแตงอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2561 – กันยายน 2564

งบประมาณที่ใช้และแหล่งที่มา

กรมส่งเสริมการเกษตรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผู้รับผิดชอบโครงการ

- ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลสวนแตง
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
- สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองสุพรรณบุรี
- สำนักงานเกษตรจังหวัดสุพรรณบุรี

บทที่ 2

สภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของชุมชน

2.1 ข้อมูลด้านกายภาพ

☆ ขอบเขตการปกครอง

ตำบลสวนแตง แบ่งเขตการปกครองท้องที่ ออกเป็น 9 หมู่บ้าน ได้แก่			
หมู่ที่ 1	บ้านดอนระกำ	โดยมี นายสมบัติ เฝ้าพันธุ์ศรี	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 2	บ้านไผ่แปลกแม่	โดยมี นายประสาร จำเริญศรี	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 3	บ้านวังฆ้อง	โดยมี นายชาญชัย โสภาศรีพันธุ์	ดำรงตำแหน่ง กำนันประจำตำบล
หมู่ที่ 4	บ้านสวนแตง	โดยมี นายชูเกียรติ สุพรรณคง	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 5	บ้านป่าลำดำ	โดยมี นายมานิตย์ กองสินแก้ว	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 6	บ้านไผ่ลูกนก	โดยมี นายมานพ มาตรวิจิตร	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 7	บ้านดอนคูณ	โดยมี นายธนวัฒน์ บุตดาเลิศ	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 8	บ้านท่าช้าง	โดยมี นายสมบัติ มุลทา	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน
หมู่ที่ 9	บ้านหนองกระทุ่ม	โดยมี นายนิคม อุ่นพัฒนาศิลป์	ดำรงตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้าน

ปัจจุบัน ได้ยกระดับการปกครองจากเดิมเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลสวนแตง โดยมีนายทวีศักดิ์ อุ่นพัฒนาศิลป์ ดำรงตำแหน่ง นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

☆ ที่ตั้งและอาณาเขตตำบลสวนแตง

ตำบลสวนแตงตั้งอยู่ทางทิศเหนือของอำเภอเมืองจังหวัดสุพรรณบุรี มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 35 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 21,094 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ ตำบลบางกุ้ง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี	จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศใต้	ติดต่อกับ ตำบลวังน้ำเย็น อำเภอเมืองสุพรรณบุรี	จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ ตำบลดอนโพธิ์ทอง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี	จังหวัดสุพรรณบุรี
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ ตำบลเจดีย์ ตำบลศาลาขาว และอำเภออู่ทอง	อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

เส้นทางคมนาคม

ตำบลสวนแตงมีเส้นทางคมนาคมติดต่อกับอำเภอ ตำบลและหมู่บ้านใกล้เคียง ดังนี้

- ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 321 (นครปฐม-สุพรรณบุรี)
- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลข ส.พ.2007 (บ้านดอนโพธิ์ทอง-สะพานดำ)
- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลข ส.พ.2035 (บ้านสวนแดง-ดอนโก)
- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลขส.พ. 2070 (บ้านดอนคูณ-บ้านไร่)
- ถนนกรมโยธาธิการ หมายเลข ส.พ.2010 (วัดสังฆายเถร-บ้านไร่)
- ถนนกรมทางหลวงชนบท หมายเลข ส.พ.2089 (บ้านวังข้อง-บ้านดอนระกำ)
- ถนนกรมทางหลวงชนบท หมายเลข ส.พ.2095 (บ้านม่วง-บ้านวัดนก)
- ถนนกรมทางหลวงชนบท หมายเลข ส.พ.3016 (บ้านหนองกระทุ่ม-บ้านวังข้อง)
- ทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ส.พ.3318 (ดอนแจง-เก่าห้อง)

★ ข้อมูลสถานที่สำคัญของตำบลสวนแดง

การประปา

- ★ มีประปาใช้ทุกครัวเรือน บางครัวเรือนใช้ระบบประปาส่วนภูมิภาค บางครัวเรือนใช้ประปาหมู่บ้าน มีประปาหมู่บ้านละ 1 แห่ง

ด้านการศึกษา

- ★ มีศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 4 แห่งจำนวนเด็กเล็ก 294 คนดังนี้
  1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านไผ่แปลกแม่ จำนวนเด็กเล็ก 30 คน ที่ตั้งหมู่ที่ 2
  2. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสวนแดง จำนวนเด็กเล็ก 163 คนที่ตั้งหมู่ที่ 4
  3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กไผ่ลูกนก จำนวนเด็กเล็ก 35 คน ที่ตั้งหมู่ที่ 6
  4. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังฆายเถร จำนวนเด็กเล็ก 66 คน ที่ตั้งหมู่ที่ 8
- ★ สถานศึกษาระดับอนุบาล-ประถมศึกษา จำนวน 4 แห่ง
 จำนวนเด็กนักเรียน 373 คนดังนี้
  1. โรงเรียนวัดไผ่แปลกแม่ จำนวนนักเรียน 60 คน ที่ตั้งหมู่ที่ 2
  2. โรงเรียนวัดไผ่ขวาง จำนวนนักเรียน 184 คนที่ตั้งหมู่ที่ 4
  3. โรงเรียนวัดบ้านรางกะทุ่ม จำนวนนักเรียน 84 คน ที่ตั้งหมู่ที่ 6
  4. โรงเรียนบ้านสังฆาย จำนวนนักเรียน 139 คน ที่ตั้งหมู่ที่ 8
- ★ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาจำนวน 1 แห่งจำนวนนักเรียน 348 คน
  1. โรงเรียนสวนแดงวิทยา จำนวนนักเรียน 348 คน

ด้านการสาธารณสุข

- ★ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล จำนวน 3 แห่งดังนี้
1. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านสวนแตง ที่ตั้งหมู่ที่ 4
  2. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบ้านไผ่ลูกนก ที่ตั้งหมู่ที่ 6
  3. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลสังฆายเถร ที่ตั้งหมู่ที่ 8

ด้านศาสนา

- ★ วัด จำนวน 5 วัดได้แก่
1. วัดดอนระกำ ที่ตั้งหมู่ที่ 1
  2. วัดไผ่แปลกแม่ ที่ตั้งหมู่ที่ 2
  3. วัดสวนแตง ที่ตั้งหมู่ที่ 4
  4. วัดไผ่ลูกนก ที่ตั้งหมู่ที่ 6
  5. วัดสังฆายเถร ที่ตั้งหมู่ที่ 8

★ ข้อมูลแหล่งน้ำ

ตำบลสวนแตงมีแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรกรรม เพื่ออุปโภคและบริโภค ดังนี้

- ลำน้ำ 1 แห่ง
- คลองชลประทาน 1 สาย
- บ่อน้ำบาดาล 6 บ่อ
- ประปาหมู่บ้าน 1 แห่ง

★ สภาพภูมิอากาศ ปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิ

สภาพอากาศ อุณหภูมิ ความชื้น และปริมาณการกระจายตัวของฝนที่ตกในเขตตำบลไผ่ขวาง จะมีฝนตกชุกในช่วงเดือนพฤษภาคม-ตุลาคมทั้งนี้จะมีฝนตกมากที่สุดในเดือน กันยายน ระยะเวลาที่ฝนตกในท้องที่เป็นตัวกำหนดเพื่อใช้ประกอบในการปลูกพืชที่เหมาะสมกับปริมาณน้ำฝนที่ตกในแต่ละปีและปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยในรอบ 5 ปีที่ผ่านมา (2556-2560) มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 84.92 มิลลิเมตร โดยมีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยมากที่สุดในปี 2559 มีปริมาณน้ำฝน 90.9 มิลลิเมตร และช่วงเดือน พฤษภาคม – ตุลาคม จะมีฝนตกมากที่สุด ทำให้เกษตรกรมีปริมาณน้ำเพียงพอต่อการทำการเกษตร

ตารางที่ 1แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยรายปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2556-2560
อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ปี เดือน	ปริมาณน้ำฝนที่ตก (มม.)				
	2556	2557	2558	2559	2560
ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย (มม.)	87.4	79.5	80.1	90.9	86.73
1. มกราคม	0.0	0.0	11.5	48.7	4.2
2. กุมภาพันธ์	0.0	0.0	0.0	0.0	8.4
3. มีนาคม	1.2	0.0	59.4	40.2	21.5
4. เมษายน	3.0	76.0	100.7	0.0	45.2
5. พฤษภาคม	76.3	38.0	8.5	115.2	117.7
6. มิถุนายน	196.0	60.2	66.1	184.9	101.3
7. กรกฎาคม	103.1	65.8	103.3	157.0	117.8
8. สิงหาคม	197.5	151.9	109.0	100.2	134.3
9. กันยายน	204.6	291.7	320.4	109.9	256.1
10. ตุลาคม	99.0	138.0	110.0	245.8	189.6
11. พฤศจิกายน	168.1	128.9	71.7	88.4	39.1
12. ธันวาคม	0.1	3.2	0.0	0.6	5.6

ข้อมูล : สถานีตรวจอากาศจังหวัดสุพรรณบุรี ณ ปี 2561

★ ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ความเหมาะสมของดินและคุณภาพดิน

ตำบลสวนแตง มีชุดดินในพื้นที่ จำนวน 6 ชุดดิน คือ ชุดดินอยุธยา ชุดดินอยุธยา ดินร่วนปนดินเหนียว ชุดดินสระบุรี พบในที่สูง ชุดดินนครปฐม ชุดดินพิมาย และชุดดินสระบุรี แต่และชุดมีความเหมาะสมในการปลูกพืช ดังนี้

ตารางที่ 2แสดงข้อมูลความเหมาะสมของดินสำหรับการเพาะปลูกพืช

ชื่อชุดดิน	การจัดความเหมาะสมของดินสำหรับการเพาะปลูกพืช			
	นาข้าว	พืชไร่	ไม้ยืนต้น	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์
อยุธยา	มย.	มม.	มม.	มม.
อยุธยา ดินร่วนปนดินเหนียว	มย.	มม.	มม.	มน.
นครปฐม	มย.	มม.	มม.	มน.
พิมาย	มย.	มย.	มย.	มป.
สระบุรี พบในที่สูง	มย.	มม.	มม.	มม.
สระบุรี	มย.	มม.	มม.	มม.

หมายเหตุ:มย. คือ มีความเหมาะสมอย่างยิ่งมป. คือ มีความเหมาะสมปานกลาง

มน. คือ มีความเหมาะสมน้อย

มม. คือ ไม่มีความเหมาะสม

 ลักษณะสภาพพื้นที่

ตำบลสวนแตง เป็นพื้นที่ราบลุ่ม ซึ่งในฤดูฝนที่มีฝนตกชุกทำให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรได้ในพื้นที่หมู่ที่ 1, 2, 3, 6, และหมู่ที่ 9 และมีพื้นที่ทำการเกษตรในเขตความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 15,708 ไร่ ในเขตพื้นที่หมู่ที่ 1-9 และพื้นที่ทำการเกษตรในเขตไม่เหมาะสม (N) จำนวน 0 ไร่

★ ปฏิทินการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์

พืช	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	หมู่
ข้าว				→	←					→	←		1-9
พืชผัก	←											→	1-9
ไม้ผล	←											→	1-9
ประมง	←											→	1-9
ปศุสัตว์													1-9

2.2 ข้อมูลด้านชีวภาพ

☆ จำนวนประชากร และครัวเรือน

ตำบลสวนแตง มีประชากรจำนวน 2,384 ครัวเรือน โดยเป็นครัวเรือนเกษตรกร

จำนวน 825 ครัวเรือน

ตารางที่ 3 แสดงข้อมูลจำนวนประชากรของตำบลสวนแตง

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน ทั้งหมด	จำนวนประชากร (คน)			จำนวนเกษตรกร		
			ชาย	หญิง	รวม	ครัวเรือน	จดทะเบียน แล้ว	ไม่ได้จด ทะเบียน
รวมทั้งสิ้น		2,384	4,226	4,607	8,833	825	825	-

1	ดอนระกำ	184	331	421	752	70	70	-
2	ไผ่แปลกแม่	177	319	364	683	84	84	-
3	วังซ้อง	321	591	648	1,239	86	86	-
4	สวนแตง	914	1,452	1,645	3,097	237	237	-
5	ป่าสำดำ	193	371	397	768	103	103	-
6	ไผ่ลูกนก	145	281	308	589	70	70	-
7	ดอนคุณ	168	321	262	583	75	75	-
8	ท่าช้าง	134	264	265	529	51	51	-
9	หนองกระทุ่ม	148	296	297	593	49	49	-

ที่มา : สำนักงานทะเบียนราษฎร อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

☆ ระดับการศึกษาของประชากร

ประชาชนของตำบลสวนแตง มีสถานศึกษา (ระดับอนุบาล-ประถมศึกษา) จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ สถานศึกษา ระดับอนุบาล-ประถมศึกษา จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดไผ่แปลกแม่ โรงเรียนวัดสวนแตง โรงเรียนวัดไผ่ลูกนก และโรงเรียนบ้านสังฆายเถร (สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา) ได้แก่ โรงเรียนสวนแตงวิทยา จำนวนนักเรียน 348คน ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาในภาคบังคับ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ประมาณร้อยละ 90 ของประชาชนทั้งตำบล ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาด้านการเกษตรโดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ การถ่ายทอด เทคโนโลยีการผลิตแผนใหม่ การรับรู้ข่าวสาร และการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่างๆได้

☆ ข้อมูลแหล่งน้ำ

ตำบลสวนแตง มีแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรกรรม อุปโภคและบริโภค ดังนี้

- ลำน้ำ 1 แห่ง
- คลองชลประทาน 1 สาย
- บ่อน้ำบาดาล 6 บ่อ
- ประปาหมู่บ้าน 1 แห่ง

2.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ตำบลสวนแตงมีแหล่งรับซื้อผลผลิตทางการเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ทำให้เกษตรกรต้องนำผลผลิตไปจำหน่ายให้กับแหล่งรับซื้อผลผลิตได้แก่ โรงสีสุพรรณรุ่งโรจน์ ตำบลดอนโพธิ์ทอง ตำบลสระแก้ว และตำบลบางกุ้ง

2.4 ข้อมูลด้านสังคม

☆ ประวัติความเป็นมาของสมาชิกในชุมชน รูปแบบการตั้งถิ่นฐาน

ตำบลสวนแตง แยกจากปกครองมาจากตำบลดอนโพธิ์ทองส่วนใหญ่สมาชิกในชุมชนจะเป็นเครือญาติกัน เคลื่อนย้ายมาจากตำบลที่มีเขตติดต่อกันตั้งถิ่นฐานตั้งบ้านเรือน ตามเส้นทางคมนาคมทั้งทางบกและทางน้ำ ประเพณีที่สำคัญคือประเพณีสงกรานต์ สารทลาว

☆ การศึกษาและศาสนา

ประชาชนของตำบลสวนแตง นับถือศาสนาพุทธ และมีสถานศึกษา (ระดับอนุบาล-ประถมศึกษา) จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ สถานศึกษาระดับอนุบาล-ประถมศึกษา จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนวัดไผ่แปลกแม่ โรงเรียนวัดสวนแตง โรงเรียนวัดไผ่ลูกนก และโรงเรียนบ้านสังฆายเถร (สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา) ได้แก่โรงเรียนสวนแตงวิทยา จำนวนนักเรียน ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่จบการศึกษาในภาคบังคับ (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) ประมาณร้อยละ 90 ของประชาชนทั้งตำบล ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาด้านการเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแผนใหม่ การรับรู้ข่าวสาร และการสื่อสารผ่านสื่อประเภทต่างๆได้

ตารางที่ 4แสดงระดับการศึกษา และศาสนาสถานของตำบลสวนแตง

หมู่ ที่	จำนวนสถานศึกษาและศาสนาสถาน (แห่ง)				
	ระดับประถม	ระดับมัธยม	วัด	โบสถ์	ศูนย์เด็กเล็ก
1	-	-	1	1	-
2	1	-	1	1	1
3	-	-	-	-	-
4	1	1	1	1	1
5	-	-	-	-	-
6	1	-	1	1	1
7	-	-	-	-	-
8	1	1	1	1	1
9	-	-	-	-	-
รวม	4	2	5	5	4

☆ ผู้นำตามธรรมชาติ กลุ่มตามธรรมชาติ

เกษตรกรตำบลสวนแตง มีการรวมกลุ่มกันประมาณ 5-10 คน โดยมีหัวหน้ากลุ่ม 1 คน ออกรับจ้างขนข้าวเปลือกหลังการเก็บเกี่ยว และยังรวมกลุ่ม 3-5 คน ออกรับจ้างฉีดยาฆ่าแมลงสารเคมีใน นาข้าว โดยมีหัวหน้ากลุ่มเป็นผู้รับงาน

☆ องค์กรในชุมชน

ตำบลสวนแตง มีองค์กรต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาและดูแลสังคม เช่น อสม. อพพร. , คณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ , รวมทั้งผู้นำท้องถิ่น, กลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

2.5 ข้อมูลการเกษตรประจำตำบล

☆ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของตำบลสวนแตง มีดังนี้

1.) ข้าว

ตำบลสวนแตง มีเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกข้าวเป็นอาชีพหลักโดยแยกเป็น ข้าวนาปี มีเกษตรกรปลูกข้าวนาปี จำนวนทั้งสิ้น 738 ครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปี จำนวน 15,865 ไร่ โดยเกษตรกรจะเริ่มปลูกตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ของทุกปี ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่จะปลูกข้าวพันธุ์ กข.41 คิดเป็นร้อยละ 70 ของพื้นที่เพาะปลูก รองมาได้แก่พันธุ์ กข.47 คิดเป็นร้อยละ 20 ของพื้นที่เพาะปลูก และพันธุ์อื่นๆ ได้แก่ กข.31 ,กข.51 ,กข.61 คิดเป็นร้อยละ 10 ของพื้นที่เพาะปลูก โดยใช้น้ำจากคลองชลประทานมีผลผลิตข้าวเฉลี่ยไร่ละ 800 กิโลกรัม โดยมีรายละเอียดพื้นที่เพาะปลูกข้าวนาปีแยกเป็นรายหมู่บ้าน ตามความละเอียดตารางที่ 5แสดงพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ดังนี้

ตารางที่ 5แสดงพื้นที่ปลูกข้าวนาปี ปีการเพาะปลูก 2558 - 2560

ตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี

ปี หมู่ที่	เกษตรกร (ครัวเรือน)	2558		2559		2560	
		พท.ปลูก(ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	พท.ปลูก(ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
1	62	2,090	850	2,012	820	2,010	830
2	78	1,874	800	1,723	830	1,800	840
3	79	1,872	820	1,869	800	1,8016	810
4	226	4,098	800	4,013	820	4,062	830
5	81	2,114	850	2,102	820	2,102	830
6	62	1,609	800	1,604	800	1,601	810
7	70	1,243	820	1,221	800	1,241	810
8	41	481	800	472	800	480	810
9	39	484	820	481	810	473	820
รวม	764	15,865	818	15,497	811	15,570	821

ที่มา:รายงานทะเบียนเกษตรกร ตำบลสวนแตง ปี 2557-2559

2.) มะม่วง ตำบลสวนแตง มีเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกมะม่วง จำนวนทั้งสิ้น 51 ครัวเรือน พื้นที่เพาะปลูกมะม่วง จำนวน 485 ไร่ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ส่วนใหญ่ร้อยละ 70 นิยมปลูกมะม่วง พันธุ์เขียวเสวย ร้อยละ 20 เป็นมะม่วงพันธุ์น้ำดอกไม้ และร้อยละ 10 เป็นมะม่วงพันธุ์โชคอนันต์ ,พันธุ์มันเดือนเก้ จากการศึกษาข้อมูลในระดับตำบลพบว่า มีเกษตรกรจะปลูกมะม่วงแบบยกร่อง โดยให้ผลผลิตแล้วจำนวน 388 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 750-950 กิโลกรัม ตามความละเอียดตารางที่ 6 แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง แยกเป็นรายหมู่บ้าน ปีการเพาะปลูก 2558-60 ดังนี้

ตารางที่ 5 แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ปีการเพาะปลูก 2558-60

ปี หมู่บ้าน	เกษตรกร (ครัวเรือน)	2558		2559		2560	
		พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิต เฉลี่ย(ตัน.)	พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิต เฉลี่ย(ตัน)	พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิต เฉลี่ย(ตัน)
1	3	15	12	17	14	19	15

2	6	30	24	32	26	34	27
3	9	45	36	47	38	49	39
4	36	107	86	111	89	148	118
5	15	75	60	77	62	79	63
6	2	10	8	12	10	14	11
7	12	60	48	62	50	64	51
8	6	32	26	34	27	36	29
9	8	38	30	40	32	42	34
รวม	97	412	330	432	348	485	387

3.) พืชผัก ตำบลสวนแตง มีการเพาะปลูกพืชผักที่สำคัญดังนี้

(1) ตำบลสวนแตง มีเกษตรกรที่ทำการเพาะปลูกพืชผัก จำนวนทั้งสิ้น 22 ครัวเรือนพื้นที่เพาะปลูก จำนวน 60 ไร่ ซึ่งเกษตรกรส่วนใหญ่ส่วนใหญ่ร้อยละ 80 นิยมปลูกมะระจีน , ร้อยละ 80 นิยมปลูกพริก และร้อยละ 15 นิยมปลูกมะเขือ ร้อยละ 5 ปลูกผักอื่นๆ โดยเกษตรกรจะเริ่มปลูกตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนพฤษภาคม ของทุกปี จากการสำรวจข้อมูลในระดับตำบลพบว่า มีเกษตรกรจะปลูกผักแบบยกร่องสวนคิดเป็นร้อยละ 90 และแบบอื่นๆคิดเป็นร้อยละ 10 โดยให้ผลผลิตแล้วจำนวน 85 ไร่ ผลผลิตเฉลี่ยไร่ละ 600 กิโลกรัม ตามความละเอียดตารางที่ 7 แสดงพื้นที่ปลูกพืชผัก แยกเป็นรายหมู่บ้าน ปีการเพาะปลูก 2557-59 ดังนี้

ตารางที่ 7 แสดงพื้นที่ปลูกพืชผัก ปีการเพาะปลูก 2558-60

ปี หมู่บ้าน	เกษตรกร (ครัวเรือน)	2558		2559		2560	
		พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)	พท.ปลูก (ไร่)	ผลผลิตเฉลี่ย (กก./ไร่)
2	3	3	800	2	800	4	800

3	4	12	800	11	800	13	800
4	4	13	800	12	800	14	800
5	7	21	800	16	800	17	800
7	2	5	800	5	800	7	800
8	2	6	800	6	800	5	800
รวม	22	60	800	52	800	60	800

☆ ต้นทุนการผลิต

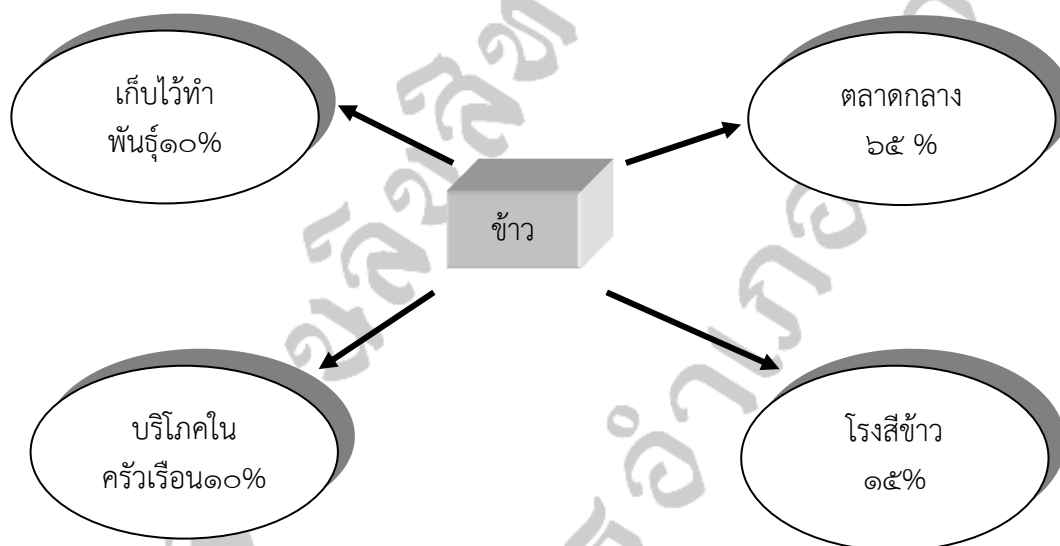
การผลิตพืชเศรษฐกิจของเกษตรกรตำบลสวนแตงที่สำคัญ ได้แก่ ข้าว , ไม้ผล , พืชผัก โดยมีรายละเอียดแสดงรายการและค่าใช้จ่ายในการผลิตพืช
ตารางที่ 6แสดงรายการและค่าใช้จ่ายในการผลิตพืช

รายการ	ค่าใช้จ่ายในการผลิตแต่ละขั้นตอนของพืชแต่ละชนิด (บาท/ไร่)		
	ข้าว	มะม่วง	พืชผัก
การเตรียมดิน	550	400	600
ค่าเมล็ดพันธุ์	400	1,200	800
- สารกำจัดวัชพืช	350	300	-
- สารเคมีกำจัดแมลง / โรค	1,050	700	500
- น้ำมัน	300	300	250
- เกือบเกี่ยว/ขนส่ง	550	300	-
- ค่าเช่า	500	500	500
- สารบังคับ	-	750	-
- ฟาง	-	-	280
- ไม้ลวก	-	-	500
- ปุ๋ย	600	500	400
- อื่น ๆ	-	-	300
ค่าแรงงาน	520	300	1,500
รวมต้นทุนทั้งสิ้น	4,820	5,250	5,630

☆ ข้อมูลการตลาด (วิธีการตลาด: แหล่งรับซื้อผลผลิต)

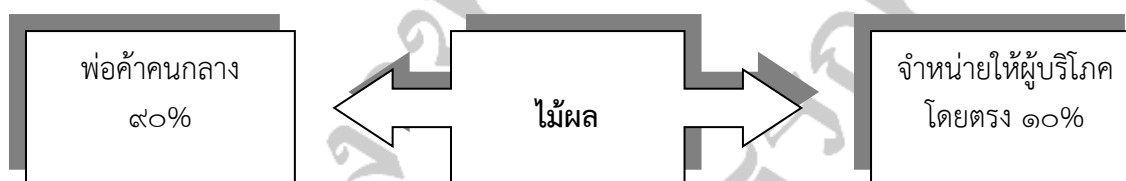
1) **วิธีการตลาดข้าว** การจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกร โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ หลังจากเกษตรกรเก็บเกี่ยวผลผลิตส่วนหนึ่งนำไปจำหน่ายให้กับโรงสีโดยตรง และบางส่วนเกษตรกรจะเก็บไว้เพื่อบริโภคในครัวเรือน และเก็บไว้เป็นพันธุ์ข้าวในการปลูกข้าวในฤดูต่อไป

ภาพที่ 1 แสดงวิธีการตลาดข้าวของตำบลสวนแตง

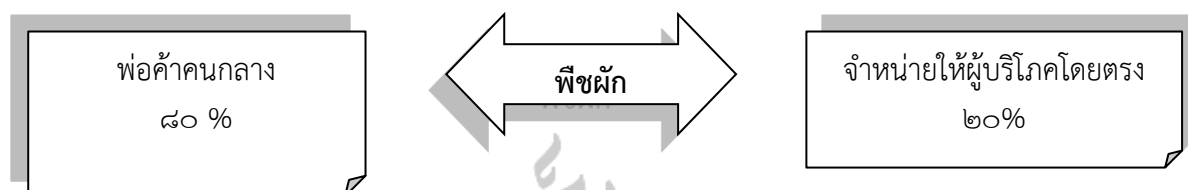
2.) **วิธีการตลาดไม้ผล** เกษตรกรจะจำหน่ายผลผลิต โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ เมื่อถึงช่วงที่ผลผลิตสามารถเก็บเกี่ยวได้จะมีพ่อค้าคนกลางจะมารับซื้อผลผลิตถึงหน้าสวนและบางส่วนเกษตรกรจะนำไปจำหน่ายให้แก่ผู้บริโภคในพื้นที่โดยตรง

ภาพที่ 2 แสดงวิธีการตลาดไม้ผลของตำบลสวนแตง

3.) **วิธีการตลาดพืชผัก** เกษตรกรจะจำหน่ายผลผลิต โดยมีขั้นตอนและรูปแบบดังภาพที่ 3 แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลไผ่ขวาง โดยมีขั้นตอนและแนวทางปฏิบัติดังนี้ พ่อค้ารับซื้อที่แปลงเกษตรกรจำหน่ายต่อพ่อค้าคนกลาง จำหน่ายต่อพ่อค้าขายปลีกจึงถึงมือผู้บริโภค และเกษตรกร นำไปจำหน่ายเอง ราคาซื้อขายอีตราตลาดกลางกรุงเทพ มีการจ่ายเงินวันเว้นวัน หรือตามแต่จะตกลงกัน

ภาพที่ 3 แสดงวิธีการตลาดพืชผักของตำบลสวนแตง

บทที่ 3

สถานการณ์ของชุมชน

3.1 ปัญหาของชุมชน(เรียงตามลำดับความสำคัญ)

กายภาพ	ชีวภาพ	เศรษฐกิจ	สังคม
1. ด้านการผลิต			

1.1 พืช	1. ผลผลิตต่ำ	1. ต้นทุนการผลิตสูง	
	2. โรคแมลงศัตรูพืช	2. ขาดเงินทุน	
	3. ไม่มีการปลูกพืชหมุนเวียน	3. ค่าจ้างแรงงานสูง	
2. ด้านทรัพยากรธรรมชาติ			
2.1 ดิน	1. ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ		
2.2 น้ำ	2. ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน		
	2. ภัยธรรมชาติ (น้ำท่วม แล้ง)		
3. ด้านการตลาด			
3.1 ราคา		1. ราคาผลผลิตต่ำ	
3.2 แหล่งรับซื้อ		2. ไม่มีแหล่งรับซื้อในพื้นที่	
4. ด้านสังคม			
		1. หนี้สินเกษตรกร	1. วัยรุ่นมั่วสุม
		2. ขาดอาชีพเสริมและมีรายได้ไม่ต่อเนื่อง	2. ยาเสพติด
			3. ค่าครองชีพสูง
			4. สุขภาพไม่ดี
			5. การรวมกลุ่มชาดกิจกรรมที่ต่อเนื่อง

3.2 ลำดับความสำคัญของปัญหาชุมชน

- ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินตามธรรมชาติต่ำ
- ขาดแคลนเงินทุนในการประกอบอาชีพทางการเกษตร
- ขาดความรู้ด้านการจัดการ และพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร
- รายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

3.3 แนวทางพัฒนาชุมชน

- ส่งเสริมและสนับสนุนการปรับปรุงบำรุงดินด้วยอินทรีย์วัตถุ
- เน้นการพัฒนาคุณภาพผลผลิต และประสิทธิภาพการผลิต ให้ได้ผลตอบแทนสูง มีคุณภาพ
- ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ในด้านการผลิต การแปรรูป การจำหน่าย สินค้าเกษตร

ในพื้นที่ ลักษณะการมีส่วนร่วมของเกษตรกรให้มากที่สุด

- ส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้การจัดการไร่นาสวนผสมและเกษตรผสมผสานทั้ง 3 ด้าน พืช ประมง ปศุสัตว์

- ส่งเสริมและประสานงานจัดหาแหล่งน้ำขนาดเล็กในไร่นา
- ส่งเสริมการรวมกลุ่มติดต่อแหล่งงบประมาณสนับสนุนกลุ่ม

3.4 วิสัยทัศน์ของชุมชน

1) ฝันของบุคคล

ชุมชนเป็นแหล่งผลิตข้าวคุณภาพดี และผลผลิตสูงไว้บริโภคและจำหน่าย รวมไปถึงเป็นแหล่งผลิตอาหารจากปศุสัตว์และประมงอย่างเพียงพอต่อการบริโภคในชุมชน และมีไว้จำหน่ายเพื่อให้เกิดรายได้อย่างต่อเนื่องตลอดปี รวมไปถึงชุมชนสามารถสร้างกระบวนการเรียนรู้ การวิเคราะห์ ระบบการผลิต ระบบการตลาด และตัดสินใจดำเนินการผลิตได้ในลักษณะการพึ่งตนเองและช่วยเหลือกันในกลุ่ม และมีกลุ่มการผลิตที่เข้มแข็ง และชุมชนจะมีแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในการผลิตของชุมชนเอง

2) ฝันของชุมชน

1. ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำได้เต็มที่
2. มีอาชีพหลากหลาย (ปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง หัตถกรรม)
3. มีตลาดรับซื้อผลผลิต
4. ลดภาระหนี้สิน รายได้เพิ่มขึ้น

3) ฝันที่เป็นไปได้

1. ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ
2. มีอาชีพที่หลากหลาย
3. ตลาดนัดชุมชน
4. เป็นแหล่งผลิตอาหารชุมชนเมือง

บทที่ 4

แนวทางการพัฒนาชุมชน

การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ โดยใช้เครื่อง SWOT Analysis

1. จุดแข็ง (Strengths) ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นข้อดีที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ เช่น การคมนาคม แหล่งน้ำ ความเข้มแข็งของเกษตรกร ฯลฯ ซึ่งผู้นำในพื้นที่สามารถนำเอาเรื่องนั้นๆมาทำการพัฒนาหรือส่งเสริมให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ทันที โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยอื่นๆจากภายนอกตำบล

2. **จุดอ่อน (Weakness)** จุดด้อยหรือจุดอ่อน ซึ่งเป็นผลมาจากปัจจัยภายใน เป็นปัญหาหรือข้อบกพร่องที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายในพื้นที่ แต่สามารถที่จะนำมาพัฒนาหรือปรับปรุงร่วมกับสิ่งแวดล้อมหรือองค์ประกอบอื่นของตำบลสวนแตงได้

3. **โอกาส (Opportunity)** เป็นปัจจัยภายนอก ที่เป็นผลจากสภาพแวดล้อมภายนอกของพื้นที่ที่สามารถสนับสนุนหรือเอื้อประโยชน์หรือส่งเสริมให้เกิดการดำเนินการพัฒนาพื้นที่ที่ประสบผลสำเร็จของตำบลสวนแตง

4. **อุปสรรค (Threat)** เป็นปัจจัยภายนอกที่เป็นข้อจำกัดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมภายนอก ขัดขวางไม่ให้นดำเนินการในเรื่องที่จะต้องพัฒนาหรือส่งเสริมให้เกิดความสำเร็จของตำบลสวนแตง

S :Strengths(จุดแข็ง)	O :Opportunity(โอกาส)
1. พื้นที่เหมาะสมต่อการทำการเกษตร	1. ส่งเสริมสนับสนุนให้เกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร
2. พื้นที่อยู่ในเขตชลประทาน	ผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช
3. เกษตรกรมีทักษะและประสบการณ์ในการทำ การเกษตร	2. ส่งเสริมและพัฒนาการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน
4. มีการส่งเสริมเพื่อเข้าสู่การผลิตระบบGAP	3. การส่งเสริมการใช้นวัตกรรมทางการเกษตร
5. การคมนาคมขนส่งสะดวก	4. ส่งเสริมการผลิตแบบแปลงใหญ่
	5. ส่งเสริมให้จัดตั้งกองทุนหมุนเวียนในการลงทุน การ
	ผลิตสินค้า
W :Weakness(จุดอ่อน)	T :Threat(อุปสรรค)
1. ขาดการรวมกลุ่มกันทำกิจกรรมการเกษตร	1. การแข่งขันของตลาดสินค้าเกษตรที่สูงขึ้น
2. กลุ่มที่รวมกันแล้วขาดการทำกิจกรรมหรือที่การ ดำเนินกิจกรรมที่ไม่ต่อเนื่อง	2. ราคาสินค้าเกษตรไม่คงที่ และต้นทุนการผลิตที่ สูงขึ้น
3. เกษตรกรขาดองค์ความรู้ใหม่ๆในการพัฒนา อาชีพ	3. สภาพภูมิอากาศ
4. เกษตรกรขาดความรู้ด้านการตลาดและไม่มีกร วางแผนการผลิตสินค้า	4. ภัยธรรมชาติ
5. เกษตรกรใช้สารเคมีสูง มีการเผาตอซัง	5. การเคลื่อนย้ายแรงงานไปสู่ชุมชนเมือง

จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ SWOT เป็นเครื่องมือ และได้จัดเรียงลำดับความสำคัญแล้ว สิ่งที่ไดจากการวิเคราะห์ TOWS matrix นั้นก็คือ

- กลยุทธ์ที่จะต้องดำเนินการ
- ประเด็นยุทธศาสตร์
- แผนงาน/โครงการที่จะต้องดำเนินการ
- เกณฑ์การตัดสินใจของผู้บริหาร

- เกณฑ์การควบคุม/ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น

และสามารถนำมากำหนดแนวทางพัฒนาตำบลไผ่ขวาง จากตารางเครื่องมือ TOWS Matrix ได้ดังนี้

SO : กลยุทธ์เชิงรุก (ใช้จุดแข็งเกาะกุมโอกาส)	WO : กลยุทธ์เชิงแก้ไข (เอาชนะจุดอ่อนโดยใช้โอกาส)
1. ส่งเสริมพัฒนานวัตกรรมเกษตรอุตสาหกรรม	1. สนับสนุนการสร้างทายาทเกษตรกร (YF)
2. ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพผลผลิตทางการเกษตร	2. เชื่อมโยงเครือข่ายชุมชน
3. ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีเกษตร	3. ยกระดับการจัดการองค์ความรู้ของชุมชน
	4. สนับสนุนการ ยกระดับการทำการเกษตรปลอดภัย
	5. สนับสนุนให้มีการทำแผนการผลิตสินค้า
ST : ยุทธศาสตร์เชิงป้องกัน (ใช้จุดแข็งหลีกเลี่ยงอุปสรรค)	WT : ยุทธศาสตร์เชิงรับ (ลดจุดอ่อนหลีกเลี่ยงอุปสรรค)
1. ควบคุมคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐาน	1. สนับสนุนการเข้าถึงระบบเตือนภัยชุมชน
2. ส่งเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มเกษตรกร	2. สร้างความเข้าใจเพื่อให้ชุมชนเห็นความสำคัญของ
3. พัฒนาเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ	การวางแผนการผลิต/การรวมกลุ่ม
4. พัฒนาเกษตรกรมืออาชีพให้เป็นเกษตรกรต้นแบบ	4. สร้างการรับรู้ในเรื่องความปลอดภัยของสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

ฉะนั้น แนวทางการพัฒนาตำบลไผ่ขวาง ประกอบด้วย

1. การจัดตั้งกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว
2. การพัฒนาเกษตรกรจากกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ให้เป็นเกษตรกรมืออาชีพ
3. การพัฒนาเกษตรกรมืออาชีพจากกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ให้เป็นเกษตรกรต้นแบบ
4. การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวางแผนการผลิตแบบรายบุคคลและรายกลุ่ม
5. การพัฒนาคุณภาพสินค้าให้ได้มาตรฐานตรงกับความต้องการของตลาด
6. การส่งเสริมให้เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช
7. การส่งเสริมให้เกษตรกรตระหนักถึงความสำคัญของการปรับปรุงบำรุงดินและการวิเคราะห์ดิน

และจากกรอบนโยบายที่รัฐบาลกำหนดให้ตามกระดาศ A4 และแผนพัฒนาด้านการเกษตร 20 ปีของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่เน้นการพัฒนาและนำองค์ความรู้/นวัตกรรม (Innovation) สมัยใหม่มาใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพด้านการเกษตรให้เจริญและมีความก้าวหน้ายิ่งขึ้น ในการนี้คณะทำงานพัฒนาด้านการเกษตรระดับตำบล จึงได้สรุปแนวทางพัฒนาตำบลโดยการพิจารณาจากศักยภาพของพื้นที่ใน

ด้านต่างๆ, ความเหมาะสมของที่ดิน และความเหมาะสมของที่ดินที่มีต่อการปลูกพืชแต่ละชนิด (Zoning By Agri-map)ได้ ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 1 โครงการ วงเงินงบประมาณ 300,000บาท ประกอบด้วย
    - 1.1โครงการศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน
  2. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 โครงการ
วงเงินงบประมาณ 400,000บาท ประกอบด้วย
    - 4.1โครงการปรับปรุงบำรุงดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์
    - 4.2โครงการฝึกอบรมการผลิตสารชีวภัณฑ์
  3. ด้านอื่นๆ จำนวน 3 โครงการ วงเงินงบประมาณ 560,000 บาท ประกอบด้วย
    - 3.1โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวด้วยหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
    - 3.2โครงการส่งเสริมการผลิตมะม่วง ด้วยหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)
    - 3.3 โครงการทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ 4.0
- โดยมีรายละเอียดจำแนกตามตารางที่แนบท้ายนี้

แผนพัฒนาด้านการเกษตรตำบลสวนแตง อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี
ปี 2562-2565

จำนวน 6 โครงการ งบประมาณ 1,300,000 บาท

ที่	ชื่อโครงการ	ปริมาณงาน (หน่วย)	เป้าหมาย (บาท)				หน่วยงานรับผิดชอบ
			2562	2563	2564	2565	
ด้านเศรษฐกิจจำนวน 1 โครงการ (วงเงินงบประมาณ 300,000 บาท)							
1	โครงการศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน	1 ศูนย์ สมาชิก 30 ราย พื้นที่ 150 ไร่	300,000	300,000	300,000	300,000	-ศบกด.สวนแตง -อบต..สวนแตง -สนง.เกษตรอำเภอเมือง -กรมการข้าว
ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 โครงการ (วงเงินงบประมาณ 450,000 บาท)							
1	โครงการปรับปรุงบำรุงดินและการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์	เกษตรกร 30 ราย พื้นที่ 150 ไร่	330,000	330,000	330,000	330,000	-ศบกด.สวนแตง -อบต.สวนแตง -สนง.เกษตรอำเภอเมือง -สนง.พัฒนาที่ดิน
ที่	ชื่อโครงการ	ปริมาณงาน	เป้าหมาย (บาท)				

		(หน่วย)	2562	2563	2564	2565	หน่วยงานรับผิดชอบ
2	โครงการฝึกอบรมการผลิตสารชีวภัณฑ์	สมาชิก ศจช. 30 ราย	70,000	70,000	70,000	70,000	-ศบกด.สวนแตง -อบต.สวนแตง -สนง.เกษตรอำเภอเมือง -ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตรด้านอารักขาพืช
ด้านอื่นๆ จำนวน 3 โครงการ (วงเงินงบประมาณ 550,000 บาท)							
1	โครงการส่งเสริมการผลิตข้าวด้วยหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)	เกษตรกร 30 ราย พื้นที่ 150 ไร่	250,000	250,000	250,000	250,000	-ศบกด.สวนแตง -อบต.สวนแตง -สนง.เกษตรอำเภอเมือง -กรมการข้าว
2	โครงการส่งเสริมการผลิตมะม่วงด้วยหลักการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP)	เกษตรกร 30 ราย พื้นที่ 150 ไร่	210,000	210,000	210,000	210,000	-ศบกด.สวนแตง -อบต.สวนแตง -สนง.เกษตรอำเภอเมือง -กรมวิชาการเกษตร
3	โครงการทายาทเกษตรกรรุ่นใหม่ 4.0	ทายาทเกษตรกร 5 ราย	100,000	100,000	100,000	100,000	-ศบกด.สวนแตง -อบต.สวนแตง -สนง.เกษตรอำเภอเมือง -สนง.เกษตรจังหวัด